

BIJDRAGE 1^e TERMIJN KADERNOTA 2021-2024

19 MEI 2020

Kaders vaststellen voor de begroting, terwijl:

- we nog midden in een Coronacrisis zitten, waarin het rijk opeens ongekend “diepe zakken” blijkt te hebben en uitgaven doet waarvan niemand een paar maanden geleden durfde dromen;
- volstrekt onduidelijk is of, en zo ja in hoeverre, gemeenten gecompenseerd worden voor de extra uitgaven die zij in dat verband ook te doen hebben;
- de recht-toe-recht-aan toepassing van de nog steeds geldende trap-op-trap-af methode in het gemeentefonds tot heel veel extra middelen voor de gemeenten zou moeten leiden, maar de geruchten gaan dat dit toch echt niet zo zal gebeuren;
- de via de vorige begrotingen opgedragen bezuinigingen nog lang niet allen goed zijn uitgevoerd, we in de cruciale jeugdzorg-discussie nog niet eens halverwege zijn en rond de WMO weer nieuwe onzekerheden ontstaan;
- er een kadernota ligt met voor 2021 maar liefst 20 PM – posten (waaronder niet de kleinsten);
- er een minderheidscoalitie zit, waarmee we samen met Mooi Lelystad en Jong Lelystad (hopelijk) volop in gesprek komen om, met goede inhoudelijke afspraken die ook gevolgen kunnen hebben voor de begroting, tot een stabielere stadsbestuur te komen;
- Uit landelijk onderzoek van BDO accountants & adviseurs bleek onlangs dat Lelystad in zijn categorie gemiddeld scoort als het gaat om buffers om financiële tegenvallers op te vangen. Concreet: we hebben een buffer van 40 miljoen terwijl er strikt genomen 20 miljoen nodig is. De analyse van het college bij de beantwoording van de technische vragen bevestigt dit beeld. Dit betekent dat er ruimte is om de huidige financiële problemen aan te pakken op een manier waarbij we voor een geleidelijke overgang in het sociaal domein kunnen zorgen, of de gevolgen van de coronacrisis in onze stad kunnen verzachten.

Wij vinden het lastig, zo niet onmogelijk, om in die situatie verantwoord inhoudelijke kaders vast te stellen en bezuinigingen en uitgaven te prioriteren. We zien deze kadernota – bespreking dan ook vooral als een eerste oriëntatie, niet meer en niet minder dan dat. Natuurlijk kunnen we de technisch vereiste besluiten, over

rentepercentages en andere parameters voor de begroting, vaststellen. Maar laten we nu niet veel verder gaan dan dat.

Dan onze inhoudelijk bijdrage aan die eerste oriëntatie.

Vijf topprioriteiten benoemt het college als het gaat om investeren. Die zijn gekoppeld aan Lelystad Next Level. Daar zijn we helemaal voor: Lelystad vooruit brengen. Maar wel met, en niet ten koste van, haar inwoners.

Wij zijn natuurlijk blij dat in de topprioriteiten zaken staan als het fietspakhuis en het stationsgebied. Maar die belangrijke andere hoofdzaken uit dat stuk, zoals het onderwijs, sociaal domein en niet te vergeten de nieuwe natuur delven (weer) het onderspit. Lelystad is niet alleen een aantrekkelijke stad door haar infrastructuur, maar minstens zo zeer door deze dingen. Het moge duidelijk zijn dat, zeker nu Lelystad Airport verder op de lange baan is geschoven, we nu niet zitten te wachten op een verlengde Westerdreef – Anthony Fokkerweg. Die ruilen we graag in voor extra investeringen in bijvoorbeeld sociale woningbouw. Die zijn hard nodig, nu recent bleek dat de wachttijden weer verder opgelopen zijn en ruim boven het voor een goede werking van de woningmarkt wenselijke liggen.

Toeval of niet: Vijf uit te werken bezuinigingsrichtingen omvat de kadernota ook. Jeugdzorg, welzijn, arbeidsparticipatie, beheer van de openbare ruimte en ten slotte het verhogen van inkomsten en het alsnog realiseren van eerder geopperde bezuinigingen. We lopen ze even door:

Jeugdzorg: Een goede, fundamentele, discussie over jeugdzorg is hard nodig. Dat is ook een systeemdissussie. Nu zitten er perverse prikkels in het systeem. Van echt onafhankelijk indiceren is nu geen sprake. En hoewel vast vaak onbewust, werkt dat prijsopdrijvend. Het college heeft aangegeven dat hier naar gekeken gaat worden, of in elk geval concreet de rol van de JGTs. We zien de uitwerkingen met heel veel belangstelling tegemoet. En de grote betekenis van een goed en inclusief jeugd- en jongerenbeleid ter voorkoming van een beroep op jeugdzorg wordt nog altijd fiks onderschat. Sterker nog, op de opvoedondersteuning wordt zelfs bezuinigd. Onze financiële buffers geven ons de mogelijkheid om, gebaseerd op goede en realistische plannen, een soepele overgang naar een vernieuwd en minder kostbaar systeem mogelijk te maken.

Welzijn: Wat op valt is dat het college vooral wil korten op zaken als mantelzorgondersteuning, leefstijlcoach, ondersteuning van ouders en van minderjarige vreemdelingen. Hoe dom kun je zijn, juist nu de aandacht volop gericht moet zijn op kwetsbare groepen en er bv via de doordecentralisatie van beschermd wonen een groter beroep moet worden gedaan op, laten we het maar noemen, onze gastvrijheid. We hoorden vorige week een dakloze die nu in een Gronings hotel verblijft vertellen dat hij het idee heeft dat hij nu weer verder kan komen in het leven. dienstverlening ipv klassieke zorg stimuleert dat blijktbaar. Het is een mooie aanbeveling in welke richting je welzijnswerk zou moeten ontwikkelen.

Arbeidsparticipatie: We gaan werk overhevelen van Welzijn naar Werkbedrijf. Dit is misschien wel een goede richting. Maar juist nu veel mensen hun werk (en daarmee perspectief) kwijt raken, laten we dit gepaard gaan met een structurele bezuiniging van 1 miljoen. Wij willen de inhoud, de meest effectieve manier om kwetsbare mensen deel te laten nemen aan de samenleving, centraal stellen, en niet een bezuinigingsdoelstelling. Dat klemt te meer in tijden van Corona.

Beheer openbare ruimte: Gelet op de financiële situatie hebben we met deze bezuinigingsrichting de minste moeite. Wellicht kunnen er nog creatieve oplossingen gevonden worden door groepen inwoners en natuurorganisaties een grotere rol te geven in het beheer van openbare ruimte?

Verhogen van inkomsten en overige onderwerpen: Er staat een wat cryptische zin over de toeristenbelasting. Maar we hadden al besloten die toch gewoon in te gaan voeren. Is dat nog niet ingeboekt in het meerjarenperspectief? Dat zou dan de eerste winst zijn. En ach, u weet hoe wij ons verhouden tot die enorme acquisitiecapaciteit binnen het stadhuis. En ook City Marketing zou, nog los van de activiteiten die ze ondernemen, dat kan veel initiërender en minder volgend, meer geld bij het bedrijfsleven moeten ophalen en minder de hand op moeten houden in het stadhuis. Uit contacten met hen blijkt dat ze die kant ook uit willen. Laten we hen daartoe uitdagen. Ook opvoeren van de woningproductie zou onze financiële situatie behoorlijk ten gunste kunnen veranderen. Waarom geen voorstellen op dat punt?

Tot zo ver de hoofdlijn. Dan nu enkele voorstellen tot aanpassing:

1. Gelet op de vele onzekerheden doen we twee voorstellen om tot een meer verantwoorde besluitvorming over de kadernota te komen: stel definitieve

besluiten uit tot eind juni en beschouw de evt. nu te nemen besluiten echt als indicatief.

2. Gelet op de onevenwichtigheid in het bezuinigingspakket (vooral sociaal, niet fysiek) vragen we extra alternatieve voorstellen van het college (die vroegen we via de technische vragen, maar daarop werd niet geantwoord. Bovendien doen we zelf al vast een voorstel om ook op city marketing en acquisitie te bezuinigen ten gunste van het sociaal domein. Om diezelfde reden willen we ons nog niet vastleggen op de omvang van het te investeren bedrag in de “topprioriteiten” en willen we die ook nog niet prioriteren (hoe lief het fietspakhuis en de stationsomgeving ons ook zijn).
3. Bijstelling 4 (actualisatie groot onderhoud gebouwen): kies voor variant 1 (toereikend voor 10 jaar) en benut de beschikbaar komende €84.000 voor wenselijk voorstel 5, vervanging fietsbewegwijzering, waartoe we al een paar keer hebben besloten en voor een actieve rol in de ontwikkeling van Nationaal Park Nieuw Land (passend bij onze ambitie als hoofdstad van de nieuwe natuur).
4. Onderzoek of, vergelijkbaar met het eerdere transitiefonds, wat geld uit het weerstandsvermogen (bv als reservering) gehaald kan worden, als transitiefonds 2.0, om bezuinigingen in het sociaal domein te faseren, zeker als ondergrens bereikt wordt.
5. We stellen voor het prachtige jongereninitiatief Urban Village in stand te houden door het de komende twee jaar uit bestaande middelen nog een bijdrage te verlenen.

*19 mei 2020,
fractie GroenLinks*